

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA
CENTRUL DE ARMONIZARE A LEGISLAȚIEI

Nr. 31/02-69-6125

Chișinău

„12” iunie 2023

Ministerul Educației și Cercetării

cancelaria@mec.gov.md

Copie: Cancelaria de Stat

cancelaria@gov.md

Ref: scrisoarea nr. 04/2-09/2525 din 6 iunie 2023/ număr unic 221/MEC/2023

Centrul de armonizare a legislației, analizând repetat proiectul de Lege pentru modificarea Codului cu privire la știință și inovare nr. 259/2004, definitivat în baza avizelor autorităților interesate, în limita competențelor sale funcționale, comunică lipsa de obiecții și propuneri adiționale.

/Semnat electronic/

Șef Centru

Natalia SUCEVEANU

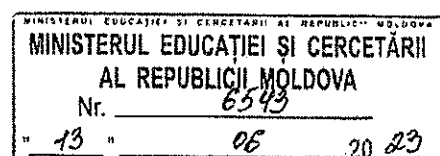
Digitally signed by Suceveanu Natalia
Date: 2023.06.13 09:04:37 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ex.: Rodica Marcinschi, 022-250-414

Casa Guvernului,
MD-2033, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373 22 250 229

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA
CENTRUL DE ARMONIZARE A LEGISLAȚIEI

Nr. 31/02-69-4141

Chișinău

„ 18 ” aprilie 2023

Ministerul Educației și Cercetării
cancelaria@mec.gov.md

Copie: Cancelaria de Stat
cancelaria@gov.md

Ref: scrisoarea nr.18-69-3434 din 30 martie 2023/număr unic 221/MEC/2023

Prin prezenta, Centrul de armonizare a legislației prezintă Avizul de compatibilitate elaborat în baza examinării proiectului de Lege pentru modificarea Codului cu privire la știință și inovare nr. 258/2004, inclus în acțiunea 14.7 din Capitolul 14 „Educație și Cercetare” din Planul de acțiuni al Guvernului pentru anul 2023, aprobat prin HG nr. 90/2023.

Anexă: 3 file

/Semnat electronic/

Șef Centru

Natalia SUCEVEANU

Digitally signed by Suceveanu Natalin
Date: 2023.04.18 14:57:57 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Casa Guvernului,
MD-2033, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373 22 250 229

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA		
AL REPUBLICII MOLDOVA		
Nr.	4396	
" 18 "	04	20 23

AVIZ DE COMPATIBILITATE

În baza examinării proiectului de Lege pentru modificarea Codului cu privire la știință și inovare nr. 258/2004, inclus în acțiunea 14.7 din Capitolul 14 „Educație și Cercetare” din Planul de acțiuni al Guvernului pentru anul 2023, aprobat prin HG nr. 90/2023

Prezentul Aviz de compatibilitate a fost întocmit de Centrul de armonizare a legislației în baza Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative și a HG nr. 1171/2018 cu privire la aprobarea Regulamentului privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene.

Proiectul de Lege pentru modificarea Codului cu privire la știință și inovare nr. 258/2004 își propune să îmbunătățească funcționalitatea sistemului de cercetare și inovare, prin includerea unor prevederi cadru privind mecanismul de finanțare publică a domeniilor cercetării și inovării, corelat cu evaluarea organizațiilor de drept public din domeniu, reieșind, inclusiv, și din recomandările experților independenți prezentate în Raportul Comisiei Europene „*Cu ambiție pentru transformare – Evaluarea finanțării cercetării, infrastructurilor de cercetare și legăturilor dintre știință și industrie în Republica Moldova*”, elaborat pentru a identifica și aborda noile provocări rezultate în contextul: evaluării sistemului de finanțare publică a cercetării; construcției unei politici comprehensive pentru dezvoltarea și exploatarea eficientă a infrastructurilor publice de cercetare; măsurilor destinate consolidării legăturilor dintre cercetare și mediul de afaceri.

Din punct de vedere al dreptului UE, prin prisma obiectului de reglementare, prezentul demers normativ se circumscrie reglementărilor europene statuate la nivelul UE, subsemnate *Spațiului European de Cercetare* pe segmentul normativ *Știință și Cercetare*.

Prin Acordul de Asociere cu UE, Republica Moldova și-a asumat angajamentul privind promovarea cooperării în toate domeniile activităților de cercetare științifică civilă, de dezvoltare tehnologică și demonstrative (CDT), pe baza interesului reciproc (Cap. 24 „Cooperarea în domeniul activităților de cercetare, de dezvoltare tehnologică și demonstrative”).

Astfel, din perspectiva proiectului examinat, prezintă relevanță prevederile Concluziilor Consiliului privind guvernanta Spațiului european de cercetare, adoptate de Consiliu la 30 noiembrie 2018¹, Recomandării (UE) 2021/2122 a Consiliului din 26 noiembrie 2021 privind un pact pentru cercetare și inovare în Europa², precum și prevederile Recomandării 2005/251/CE a Comisiei privind Carta europeană a cercetătorilor și un Cod de conduită pentru recrutarea cercetătorilor.

Totodată, menționăm și recomandarea Comisiei Europene expusă în Raportul său³ privind aplicarea unei abordări mai integrate a guvernantei inovării, care ar atrage sectorul privat, ar

¹ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14989-2018-INIT/ro/pdf>

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:32021H2122>

³ Analytical Report following the Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council and the Council Commission Opinion on the Republic of Moldova's application for Membership of the European Union, Brussels, 1.2.2023, SWD(2023)32 final, Chapter 25: Science and research, p. 31

îmbunătăți orientarea măsurilor de cercetare și inovare și ar crea oportunități economice, investiții și întreprinderi noi. Totodată, Comisia Europeană menționează despre capacitatea de absorbție limitată pentru cercetare și inovare, dezvoltarea infrastructurii fiind necesară pentru punerea în aplicare a științei deschise, inclusiv, prin implicarea cetățenilor, a comunităților locale și a societății civile.

Ca urmare a examinării modificărilor propuse la Codul cu privire la știință și inovare nr. 258/2004, menționăm următoarele:

Prin art. I, pct. 1 (modificarea art. 5 – 7 din Cod) au fost preluate definițiile noțiunilor de „cercetare fundamentală”, „cercetare aplicată”, „dezvoltare experimentală”, astfel cum sunt definite în Manualul Fraskati⁴.

Celelalte noțiuni, propuse pentru includere în art. 7¹, 13, 23 și 28 - „sistem de cercetare-dezvoltare”, „finanțare instituțională”, „infrastructură a domeniilor de cercetare și inovare”, „evaluare”, au fost elaborate și definite reieșind din recomandările expuse în Raportul Comisiei Europene „Cu ambiție pentru transformare – Evaluarea finanțării cercetării, infrastructurilor de cercetare și legăturilor dintre știință și industrie în Republica Moldova”. Subsecvent, prin art. I, pct. 7 (modificarea art. 52 din Cod), au fost introduse prevederi ajustate privind finanțarea prin competiții de proiecte în domeniile cercetării și inovării, conform prevederilor din Anexa 2 Finanțare instituțională de bază și finanțare pe bază de proiecte: definiții importante ale Raportului Comisiei Europene menționat *supra*.

Prin art. I, pct. 9, art. 92 din Cod, au fost completate atribuțiile organizației din domeniul cercetării și inovării, privind asigurarea integrității și eticii activităților de cercetare-inovare, în conformitate cu codurile de bune practici naționale și internaționale, ceea ce corespunde prevederilor expuse în Cap. I (1) ale Recomandării (UE) 2021/2122 privind valorile și principiile pentru cercetare și inovare aplicabile în Uniune, precum și prevederilor Cartei europene a cercetătorului, referitor la principiile generale și cerințele aplicabile cercetătorilor (Secțiunea 1, Carta europeană a cercetătorilor din Anexa la Recomandarea 2005/251/CE).

Totodată, în scopul consolidării activităților autorității publice centrale în domeniul elaborării politicilor în domeniile cercetării și inovării, este propusă instituirea unui Consiliu Consultativ pentru Știință și Tehnologie (art. 60¹). Consecutiv, prin art. 95 și 95¹ a fost inclusă o nouă structură organizațională în domeniul cercetării și inovării, și anume „unitatea de cercetare și inovare fără personalitate juridică”. În context, menționăm că, aceste dispoziții sunt norme de creație națională care vin să fortifice sistemul național în domeniile cercetării și inovării, în vederea dezvoltării și promovării unor politici integrate, care nu contravin normelor UE în domeniu.

Cu referire la completarea art. 105 privind condițiile ocupării funcțiilor științifice în vederea atragerii tinerilor în activitatea de cercetare și inovare, menționăm că Manualul Fraskati reflectă definiția noțiunii generale de „cercetător”. În consecință, cercetătorii sunt: **„specialiști implicați în conceperea sau crearea de noi cunoștințe, produse, procese, metode și sisteme, precum și în gestionarea proiectelor în cauză.”** Mai exact, cercetătorii sunt toate persoanele care desfășoară o activitate profesională în sectorul C&D în orice etapă a carierei, indiferent de

⁴ <https://www.oecd.org/sti/frascati-manual-2015-9789264239012-en.htm>

clasificarea lor. Aceasta include orice activități în domeniul „cercetării de bază”, „cercetării strategice”, „cercetării aplicate”, al dezvoltării experimentale și al „transferului de cunoaștere”, inclusiv, inovația și activitățile de orientare, supraveghere și activități pedagogice, gestionarea cunoștințelor și drepturilor de proprietate intelectuală, valorificarea rezultatelor cercetării sau jurnalismul științific.

Totodată, se face distincție între *cercetători debutanți* și *cercetători experimentați*:

(i) termenul „cercetător debutant” se referă la cercetătorii aflați **în primii patru ani** (echivalentul în normă întreagă) ai activității lor de cercetare, inclusiv, perioada de formare pentru cercetare;

(ii) „cercetătorii experimentați” sunt definiți ca fiind cercetătorii **care dispun de cel puțin patru ani** de experiență în cercetare (echivalentul în normă întreagă) de la obținerea diplomei de studii universitare care le permite accesul la studii de doctorat, în țara în care au obținut gradul/diploma sau cercetătorii care sunt deja **titulari ai unei diplome de doctorat**, indiferent de timpul necesar pentru obținerea acesteia (Secțiunea 3, Definiții din Anexa la Recomandarea 2005/251/CE).

În context, reieșind din scopul propus de autor, privind reformarea și dezvoltarea sectorului astfel încât să fie atractiv și tinerilor cercetători, prin crearea unor condiții atractive, inclusiv, prin atragerea acestora în programele de cercetare europene destinate acestora, recomandăm actualizarea definiției de „cercetător”, precum și uniformizarea definiției de „cercetător debutant” din Cod la definiția utilizată în cadrul normativ european în domeniile cercetării și inovării.

În concluzie, constatăm că proiectul național supus avizării nu reprezintă un exercițiu de transpunere directă a legislației Uniunii Europene, dar vine să alinieze cadrul juridic național la prevederile europene în *domeniile cercetării și inovării*, prin includerea unor prevederi cadru privind mecanismul de finanțare publică a domeniilor cercetării și inovării precum și definirea unor noțiuni în domeniu.

Facem mențiunea că analiza Centrului de armonizare a legislației nu are în vedere elementele de oportunitate ale soluțiilor juridice incluse în proiectul de act normativ, ci se referă strict la conformitatea acestora cu Dreptul UE aplicabil și obligațiile juridice asumate în lumina Acordului de Asociere RM – UE.

Expert al Centrului de armonizare a legislației:

Rodica Marcinschi, consultant principal

Tel: 022-250-414/68872686

Email: rodica.marcinschi@gov.md

